

MV
June 12
XIII-1196/B

HUNGARY

TRADE
Agricultural Cooperatives

/3300/
/3309a/

FARMERS' COOPERATIVE AT NYÖGER.

SOURCE SALZBURG: A young girl who arrived in Austria in February 1956.

DATE OF OBSERVATION: To February 1956.

ENGLISH SUMMARY: The NYÖGER Farmers Cooperative was established by the peasants of NYÖGER, SÓTONY and BEICGYERTYÁNOS. Only those members with at least 50 forint worth of shares could become shareholders. The dividends were paid out of a part of the net profit, because a certain amount had to be deducted each year, and allotted to other cooperatives with passive annual balances.

Subject cooperative comprised the following assets: three general stores, two corn mills, one brandy distillery, two beverage shops, and a group of bee keepers. It employed a manager, three general buying agents, and two grocery buying agents.

The cooperative had 534 members, of which 275 were shareholders with 50 forint worth of shares each.

Only the manager had a fixed monthly salary, which amounted to 1,020 forint gross, whereas all other full-time employees received a percentage from their respective turnovers.

EVALUATION COMMENT: This report convincingly describes the activities of a village agricultural cooperative. The routine outlined here is in agreement with information available in our files.

The report makes several references to embezzlement by shopkeepers. Embezzlement is quite frequent in agricultural cooperatives. For concrete cases of this kind, see MUNICH/B Item Nos. 2903, 729/56 and 9182/55.

For more material on the cooperatives please consult LINZ Item No. 8636/54, GRAZ Item No. 3030/53 and SALZBURG Item No. 8976/52, while SALZBURG Item No. 8969/52 supplied details of the organizational structure of these cooperatives.

+

+

+

/more/

A SZÖVETKEZETRŐL ÁLTALÁBAN.
General Information.

A NYÖGÉR-1 /SÁRVÁRTól délre körülbelül 8 kilométerre/ földművesszövetkezetet NYÖGÉR-SÓTONY-BEICGYERTYÁNOS községek lakóssai alakították meg. Bár annakidején a szervezés nagy propagandával indult meg, a lakosság nem nagy érdeklődést mutatott, mint minden olyan iránt, amit a párt ver nagy dobra.

Csak azok a tagok kaptak könyvecskét, akik legalább 50 forintos részjegyet vásároltak és csak azok kaptak részesedést is.

A könyvecskével rendelkezők minden vásárlásukat beírták a könyvükbe, kivéve az élelmiszer vásárlást. Azt ugyanis nem lehetett. Ha a szövetkezet évi mérlege nyereséggel záródott, akkor elméletileg a tagok is részesedést kaptak.

1954 végével a szövetkezet 38.000 forint haszonnal záródott és a könyvvel rendelkező tagok nyugodtan kaphattak volna 6-7 százalék részesedést. Ezzel szemben csak három százalék részesedést kaptak, a többi nyereséget pedig be kellett szolgáltatni a járási központba, azoknak a szövetkezeteknek a megmentése érdekében, melyeknek szekere beleragadt a veszteség kátyujába. Ennek hallatára aztán azt mondták a NYÖGÉR-iek: "hát azért dolgozzunk mi, hogy a munkánk eredményét odaadják azoknak, akik egész évben lustálkodtak? Hát akkor mi is lustálkodunk!"

A forrás az 1955-ös mérleg készítést már nem várta meg, így nem tudni, hogy a lakosság eme kifakadása és az ezt követő magatartás merrefelé billentette az 1955-ös mérleg nyelvét.

A szövetkezet vezetősége állt:

a./ az ügyvezetőből, aki azelőtt nyilas volt és kommunista ügybuzgósággal igyekszik elfeledtetni a múltját.

b./ a könyvelőből, akinek egyenlőre csak azért bocsájtják meg a párttal szembeni hüvös magatartását, mert kiváló szakismeretekkel rendelkezik és nincs helyette senki.

c./ a pénzügyi előadóból, akit szakismeretei miatt szintén nem tudnak nélkülözni. Ő azonban nem várta meg, míg találnak egy utódot, hanem mindent otthagya, nyugatra menekült.

A vezetőség hivatalos helyisége NYÖGÉRben van, egy lefoglalat volt zsidó lakásban.

A szövetkezet közvetlen felettes hatósága a:

"Földművesszövetkezetek Járási Központja /FJK/ SÁRVÁR, felette van a:

/more/

"Megyei Szövetkezetek Szövetsége /MESZÖV/, SZOMBATHELY és mint legfelső fórum a:

"Szövetkezetek Országos Szövetsége" SZÖVOSZ/ BUDAPESTEN.

A NYÖGÉR-1 földművesszövetkezethez tartozik:

A./ 3 vegyes bolt,

B./ 2 daráló,

C./ 1 szeszfőzde,

D./ 3 felvásároló,

E./ 2 vegyes felvásároló,

F./ 2 italbolt és

G./ 1 méhész szakcsoport /egyéni gazdák/.

A./ A VEGYES BOLTOK. Groceries.

A vegyes boltok hasonlóak a régi "Hangya" üzletekhez. Az a lényeges különbség, hogy vannak anyagok, amelyeket egyáltalán, vagy csak nagyon ritkán lehet kapni, viszont vannak áruk, amelyek a kutyának se kellenek, olyan izléstelen és rossz minőségűek. Szóval sok az elfekvő áru.

A szigorú előírásnak megfelelően minden árunál leolvasható hogy mibe kerül.

A boltkezelők megrendeléseiket "megrendelő könyv" alapján végzik. A megrendelés - az áru minőségének megfelelően - különféle vállalatoktól történik. Így például fűszer, élelem, textil a SZOMBATHELY-i Nagykereskedelmi Vállalattól; üveg, porcellán, cipő, és bőr áru Győről, mezőgazdasági gépek a BUDAPEST-i Mezőgazdasági Eszközökértékesítő Szövetkezeti Központból /MEZŐSZÖV/, stb., stb.

A megrendelt árut az Autóközlekedési Vállalat /AKÖV/ szállítja ki a legközelebbi turajáratával.

Minden boltvezető két naponként jelentést, úgynevezett "tablót" szerkeszt, melyből kivehető az áru- és pénzforgalom.

Leletározás negyedévenként történik.

A boltvezetők ténykedését a szövetkezet vezetősége ellenőrzi.

/more/

A boltosok legfeljebb 100 forint készpénzt tarthatnak a kasszában. A többi pénz naponta kötelesek befizetni a SÁRVÁR-i bank 101-es számlájára.

Minden pénzkezelés a bank útján történik és a bank értesíti a szövetkezet pénzügyi elnökét a változásról.

A boltosok régebben meghatározott havi fizetést kaptak a szövetkezettől. Ez az összeg körülbelül 800 forint volt, melyhez családosoknál még egy kevés családi pótlék is jött. Egy tanuló körülbelül 420 forintot kapott. Az üzlet naponta nyolc óra hosszat volt nyitva. A nyitás-zárás időpontja nem volt ugyan meghatározva, de ki kellett irni az ajtóra, ha a nyitás a következő nap eltért a megszokott időponttól.

1955 augusztus óta a boltosok jutalékos fizetést kapnak, vagyis a forgalom után. Most már a boltosoktól függ, hogy mennyi ideig tartják nyitva az üzletet. Így megkeresnek havonta körülbelül 1200 forintot nem számítva az ellenőrizhetetlen "mellékkereseti" lehetőségeket.

RÉSZLETEIBEN:

Details:

a./ SÓTONY:

A bolt jelenlegi vezetője jó boltvezető lenne, de beteges, így a felesége kénytelen a bolttal törődni. Körülbelül egy fél év óta vezeti a boltot, miután az elődje rövid két hónap alatt 3000 forinttal nem tudott elszámolni. Hentes foglalkozású volt és annak idején váltig hangoztatta, hogy ő nem ért semmit a bolt vezetéséhez, szinte erőszakkal állították be boltvezetőnek. Most aztán azzal védekezik: "én megmondtam előre, hogy nem értek hozzá." Viszont a szövetkezetnek az a véleménye, hogy nagyon is értett hozzá.

A szövetkezet most arra vár, mikor vállal valamilyen munkát, mert akkor rá lehet csapni és a fizetéséből 33 százalékot le lehet vonatni. Ezt a volt boltos is nagyon jól tudja és így hivatalosan nem vállal munkát. Kérdés, melyik bírja tovább?

b./ BEICGYERTYÁNOS:

A régi tulajdonos egy öreg zsidó volt. A háború alatt kiirtották feleségét és három szép lányát. Ő maga meg sokáig kényszermunka terhe alatt görnyedt. Amikor visszatért, nem akart emelkedni semmire és mindenét eladta. Így jutott a szövetkezet ehhez a bolthelyiséghez és berendezéshez.

/more/

A jelenlegi boltvezető egy 22 éves lány, aki nem is nagyon ért hozzá, meg nem is nagyon érdekli a bolt. A múltban amikor még fix havi fizetést kapott, szó nélkül lehuzta a redőnyt a vásárlók orra előtt, ha letelt a nyolc óra.

Amióta jutalékos fizetést kap, saját érdekében igyekszik szorgalmasabban dolgozni.

c./ NYÖGÉR:

Az itteni boltvezető a volt tulajdonos. A bolt ugyan a szövetkezet tulajdona és elméletileg a bolt vezető a saját berendezését nem használhatja, de ez csak elméletileg van így. Azt rögtön látni, hogy az itteni boltot szakember vezeti. Minden tekintetben magasan áll a másik két bolt felett. A jutalékos fizetés neki nagy előnyt jelent, mert beállíthatta a családtagjait is munkára, hisz a forgalom után kapja a fizetését. Meg aztán nagyobb lehetőség nyílik a "mellékkeresetre."

B./ DARÁLÓK.

The Corn Mills.

Mivel a darálás alkalmi munka, ide nincs beosztva állandó munkás. Két öt holdon gazdálkodó vállalkozott a darálásra, mint mellékkeresetre. A darálás /legtöbbször kukorica és árpa/ "vámkeresményre" történik, ami annyit jelent, hogy 10 kilogramm dara után 2.60 kilogramm az államé.

A leadott mennyiséget a darálók időnként beszállíttatják a "SÁRVÁR és vidéke körzeti földművesszövetkezet"-hez, amelynek hizlaldája is van. Erről a hizlaldáról azt hirdeti a propaganda, hogy a "dolgozók hizlaldája", azonban nyílt titok, hogy itt a Szovjet részére hizlálnak jóvátétel címén.

A dolgozók csak akkor kapnak ebből a hizlaldából valamit, ha hirtelen sertésvész üti fel a fejét.

Ezzel kapcsolatban érdekes megemlíteni, hogy SÁRVÁRtól délkeletre, közvetlenül a Rába partján, egy - mint ahogy a lakosság már elnevezte - nagy "dögfeldolgozó" épül. Azt mondják, itt fogják fertőtleníteni a húst és megkísérlik ehetővé tenni a dolgozók számára. Dehát ez még csak beszéd téma, hisz a "dögfeldolgozó" még fel sem épült.

A daráló gépek és a berendezés a szövetkezet tulajdona.

A darálók a végzett munkáról egy öt példányos, perforált bárca könyvet vezetnek, melyből megállapítható a termelő és lakása, valamint a darált mennyiség és a vám. Ezt a termelő is, meg a daráló is aláírja. Ebből egy példány kerül a termelőhöz, egy a járási szövetkezethez, egy-egy kap a könyvelő és apénzügyi előadó, míg egy példány a darálónál marad.

/more/

A daráló ezenkívül még egy "jelenléti ívet" is vezet, amelyből megállapítható, hogy mennyi ideig dolgozott. Természetesen az adatok valódiságát számtalanszor ellenőrzik.

A "jelenléti ívek" alapján kapják meg a darálók a munkabéruket: óránként 2.60 forintot.

RÉSZLETEIBEN:

Details:

a./ BEICGYERTYÁNOS Son nincs villany, ott egy kisebb teljesítményű daráló gép működik traktor meghajtással.

b./ SÓTONYban más a helyzet. Még NAGY Imre ideje alatt egy gazdálkodó gondolt egy nagyot és 30.000 forintért egy modern, villany meghajtásra berendezett darológépet vásárolt. Az "új szakasz" letünése után a szövetkezet a daráló berendezést 5.800 forint ellenében birtokba vette és a volt tulajdonos még csak nem is kezelhette a saját daráló gépét.

C./ A SZESZFŐZDE.

Brandy Distillery.

A szeszfőzést régebben részvényes alapon maguk a termelők végezték. A szövetkezet a szeszfőzde gépeit és berendezését egyszerűen tulajdonba vette.

Az egyetlen szeszfőzde SÓTONYban van.

A szeszfőzde csak a téli hónapokban működik. Általában törkölyt, gyümölcs pálinkát, vegyes pálinkát és borseprőt főznek, míg szeszkrumpliból /melynek mázsáját általában 21 forintért vásárolták fel/ a VÉP melletti EANC-pusztán /azelőtt sajtgyár/ készítenek pálinkát.

Két szakember és egy segédmunkás dolgozik a szeszfőzdén.

A munkájukról egy minden részletre kiterjedő könyvet vezetnek és az állami pénzügyőrség felé számolnak el. Ebből kifolyólag a pénzügyőrség állandó ellenőrzése alatt állanak.

A munkások "teljesítmény béresek" és fizetésük egy igen komplikált jutalékkulcs szerint van kiszámítva. Átlagban havonta /míg a szeszfőzés folyik/ körülbelül 1800 forintot is megkeresnek. A vezető ezenkívül még a teljes bevétel 10 százalékát is megkapja, melyet ő mindig megszokott osztani a többi munkással. Ugyancsak megtalálták az utat az ellenőrző pénzügyőrök "megértő együttműködéséhez", így a szeszfőzde nekik igen jól jövedelmezett.

/more/

Ugyanezt nem mondhatta el a termelő, mert tíz liter pálinka után csak négy litert kapott meg. Hat liter volt az állami bevétel. Ezért próbálkoztak sokan a titokban való főzéssel, de igen szigorúan büntették azt, akit elkaptak.

A szeszfőzde vezetője a nyári hónapokban is 150 forint "tiszteletdíjat" kapott a szövetkezettől.

Mivel a szeszfőzdének nem volt elég tároló edénye, minden hónap 17-én elszámolás történt a pénzügyőrséggel. Az összegyűlt pálinka mennyiséget a Gyümölcs-szeszipari Vállalathoz, BUDAPESTre kellett beküldeni. A szövetkezet a két italboltja részére saját szeszfőzdéjéből vásárolhatott pálinkát. Ez úgy történt, hogy előzőleg bejelentette igényét, a szeszfőzde pedig "fehér utalvány" alapján levonta az igényelt mennyiséget és átadta a szövetkezetnek, mely a pálinkát az italbolt pincéjében tárolta. A pénzelszámolás vagy készpénz fizetés ellenében történt, vagy pedig bank utján.

A szövetkezet a pálinkáért 54 forintot fizetett, míg a pálinka szabadkereskedelmi ára 60 forint volt.

A szeszfőzés befejezése után a pénzügyőrök a megtisztított gépeket lepecsételték és a következő szeszfőzésig többször is ellenőrizték, hogy a pecsétek rendben vannak-e? Új főzés megkezdésekor csakis a pénzügyőrség vehette le a pecségeket és adhatta engedélyt a főzésre.

D./ A FELVÁSÁRLÓK. The Buying-Agents.

A termelők - többek között - baromfit és tojást is kötelesek voltak beszolgáltatni. Az ilyen beszolgáltatást, valamint az esetleges szabadforgalmi baromfit és tojást a felvásárlók gyűjtötték.

Mind a három faluban volt egy-egy felvásárló. Mivel ez a munka rengeteg veszéllyel jár és alig fizetnek érte valamit, kötéssel kell fogni erre munkást.

A gyakorlatban a begyűjtés úgy történik, hogy kihirdetik a faluban melyik napokon lesz beadás. Például hétfőn és pénteken. Akkor a termelők behozzák a baromfit, meg a tojást, a bevásárlók kifizetik, az autók pedig elszállítják.

Ez azonban nem megy mindig ilyen simán. Legtöbbször ugyanis a gazdák vonakodnak eleget tenni beadási kötelezettségüknek. Akkor megjelennek a baromfi vállalat emberei és az adós gazda udvarán elkezdik a csirkéket összefogdosni.

/more/

Begyűjtik a felvásárló helyiségbe és keresik a felvásárlót, hogy őrizze addig, míg elszállítják. Az viszont nem akarja őrizni, mert nem kap érte semmit. Volt rá eset, hogy a beszállítás késett, a felvásárló dühös volt érte és nem adott a csirkéknek se enni, se inni. Ez a bánásmód a csirkéknek se tetszett, mert egy csomó felfordult. Végre megérkeztek a baromfi vállalat autói és lázasan kerették, ki a "felelős" a kárért. Talán még most is keresik.

A felvásárlók bérét azelőtt a Baromfifeldolgozó Vállalat számfejtette. 1956 január el-től a szövetkezet számfejti a felvásárlók bérét is.

A felvásárló a begyűjtési napokon "átvételi jegy" alapján pénzt vesz fel a szövetkezet pénzügyi előadójától.

A beadási tojás és beadási baromfi kilogrammja után 6.90 forintot fizetett ki a termelőnek. A szabadforgalmi tojás darabjáért 1.50 forintot /nyáron, amikor sok volt a tojás 60-80 fillért/, a szabadforgalmi baromfiért pedig kilogrammonként 20-22-24 forintot fizetett aszerint, hogy a baromfi kövér volt-e vagy sovány?

A felvásárló nem kapott órabért, hanem jutalékot.

Igy a beadási tojás kilogrammja után 50 fillért, a szabadforgalmi tojás kilogrammja után 25 fillért, a beadási baromfi kilogrammja után 70 fillért és a szabadforgalmi baromfi kilogrammja után 38 fillér jutalékot kapott.

Ez bizony elég sovány kereset, mert a felvásárló havonta átlagban körülbelül 300-350 forintot keresett. Ha egy tojás összetört, neki kellett megfizetni.

Az nem ismeretes, hogy 1956 január 1. óta a szövetkezet megmaradt-e a felvásárlóknak fenti jutalékos fizetése mellett, vagy pedig fizetésüket másképpen rendezte.

A felvásárló a "átvételi jegyek" alapján számolt el a szövetkezet felé. Ez ugyancsak öt példányban készült. Egyet kapott a termelő, egyet a járási szövetkezet, egyet a pénzügyi előadó, egy ment a tanácshoz és egy maradt a felvásárlónál. Az átvételi jegyekről egy "összesítést" készített és ezt hetente leadta a vezetőségnek.

Leltározás havonta történt, amikor is az átvételi jegyeket is csatolni kellett a leltárhoz.

E./ A VEGYES FELVÁSÁRLÓK.

Buying-Agents for Groceries.

Mig a felvásárlók csakis a baromfit és tojást gyűjtötték

/more/

össze, a vegyes felvásárlók munkaköréhez a gyümölcs, burgonya, méz és gyógynövények felvásárlása tartozott.

NYÖGÉren és SÓTONYban volt vegyes felvásárló, míg BEICGYERTYÁNOSon a vegyes felvásárlást is rendszerint a baromfi felvásárló végezte.

Ezzel a felvásárlással éppen annyi baj van, mint a másikkal. Néha a felvásárlónak a nyakára rothadt az egész gyümölcs, mert nem szállították el, viszont már ki volt fizetve.

Ez onnan adódott, hogy a felvásárlást a SÁRVÁR-i Értékesítő Központ Felvásárlási Kirendeltségéhez kellett beszállítani, viszont a szétosztást a szövetkezetek boltjai részére csakis a SZOMBATHELY-i Mezőgazdasági Termékeket Értékesítő Szövetkezeti Központ /MEK/ végezhetette. Így például SÁRVÁR a saját boltjai részére se oszthatott szét gyümölcsöt eladásra. A bürokrácia elvesztőjében aztán megrohadott a gyümölcs.

A vegyes felvásárlók munkabérét mindig a szövetkezet fizette ki. Szintén jutalékos fizetést kaptak, de sokkal komplikáltabb számítás alapján, mint a baromfi felvásárlók.

Minden hónapban kiadtak egy listát, hogy abban a hónapban mennyiért lehet a gyümölcsöt és burgonyát felvásárolni. Ennek az árnak megfelelően megadták egy bizonyos szorzószámot is. Például 0.9. /Ez természetesen az árnak megfelelően minden hónapban változott./ Ahány mázsa burgonyát, vagy gyümölcsöt a felvásárló összevásárolt, a mázsák számát meg kellett szorozni a megadott szorzószámmal és a felvásárló annyi "egységet" kapott. Ez azonban még nem pénz.

Ki volt adva egy táblázat, amelyből megállapítható volt, hogy 150 egység után 3 forintot, 150-300 egység után 2 forintot, 300-1000 egység után 1.50 forintot és 1000 egységen felül 1 /egy/ forintot lehet kifizetni.

A vásárolt mázsaszám és szorzószám szorzatából kapott "egység"-et ennek a táblázatnak az alapján részekre kellett bontani, a megadott forint értékkel beszorozni, az eredményeket összeadni és ez mutatta meg, hogy hány forintot kell kifizetni a felvásárlónak a munkájáért. Az érthetőség szempontjából vegyünk egy konkrét példát:

Például a felvásárló november hónapban 450 mázsa burgonyát vásárolt össze és az arra a hónapra megadott szorzószám 1.1 volt.

$$450 \times 1.1 = 495 \text{ egység.}$$

Az első 150 egységet 3 forinttal beszorozva:

$$150 \times 3 = 450$$

/more/

A 150-300 közötti szintén 150 egységet már
csak 2-vel beszorozva: $150 \times 2 = 300$

A maradék 195 egységet 1.5-el beszorozva: $195 \times 1.5 = 292.5$

Összesen: 1042.5 forint

Tehát a felvásárló 450 mázsa burgonya felvásárlása után
1042. 50 forint munkabért kapott.

/Megjegyzendő, hogy 450 mázsát csak megvilágításra vettünk
fel, mert ennyit nem tud egy felvásárló begyűjteni./

Ha a begyűjtő csak burgonyát vásárolt, akkor megkapja
az egész pénzüsszeget. Ha azonban "kapcsolt munkakörben" dolgo-
zott, ami annyit jelent, hogy a burgonya mellett még például 15
mázsa almát is bevásárolt, akkor a fenti összegnek csak 70 száza-
lékát kapja meg.

Ugy okoskodnak ugyanis, hogy az alma bevásárlása után
is fog pénzt kapni és a kettő együtt már túl sok pénz lenne egy
felvásárlónak, még a "kommunista paradicsomban is."

Mivel a bevásárlási árakat, illetve a szorzószámokat a
központ kénye-kedve szerint változtathatja, a felvásárló sohase
tudja, hogy mennyi fizetést fog kapni. Csak annyit tud, hogy min-
dig keveset kap. Ha azonban reklamál és elibe nyomják a tábláza-
tokat, hogy saját maga számítsa ki a munkabérét, inkább elrohan
és fogcsikorgatva beletörődik a változtathatatlanba.

A méz bevásárlás egyszerűen volt megoldva. A felvásár-
ló minden mázsa méz után 10 forintot kapott.

A felvásárló a beadási burgonya mázsájáért 19 forintot
a szabadforgalmi burgonyáért 100-150 forintot fizetett a termelő-
nek. A gyümölcs ára állandóan változott.

A méz kilogrammjáért 18-30 forintot fizettek a termelő-
nek.

Hasonlóan a baromfi felvásárlókhoz, a vegyes felvásár-
lók is öt példányos "átvételi jegyek" alapján számoltak el. Eppen
egy összesítést készítettek és a havi leltározásnál számoltak el
a szövetkezet felé. Esetleges hiányokat meg kellett téríteni.

Minden más terményt a Terményforgalmi Vállalat Kirendelt-
sége vásárolt fel.

A BOR FELVÁSÁROLÁS. Purchase of Wine.

A bort tulajdonképpen a Badacsonyi Vidéki Borforgalmi

/more/

Vállalat SÁRVÁR-i Kirendeltsége vásárolta fel. De annyi nehézséggel, zökkenővel ment, hogy végül is a kifizetéssel a földművelőszövetkezetet bízták meg.

1956 január 1-vel a bor felvásárlást a SZOMBATHELY-i Mezőgazdasági Termékeket Értékesítő Szövetkezeti Központ /MEK/ fogja eszközölni. Ennek részletei a forrás előtt még nem ismertek.

A bor beszolgáltatás a szőlőbirtok nagysága szerint volt meghatározva. A beadási bor után a szövetkezet 74 fillért fizetett a termelőnek literenként.

A termelő saját maga után 200 liter, 18 éven felüli fia után 200 liter és családtagok után 50 liter bórért literenként 84 fillér adót fizetett. Az ezen a mennyiségen felüli bor literjéért négy forint adót kellett befizetni.

Ezen a gazdák úgy segítettek, hogy akinek nem termett annyi, amennyit a családja után tarthatott, a többtermelő elvitt oda egy hordó bort, megfizetve az azért járó 84 fillér adót. Így a többletért nem kellett négy forintot fizetni.

A beadási bornak 11 malligand fokosnak kellett lenni. Ha kevesebb volt, több bort kellett beszolgáltatni. Ezt úgy számították ki, hogy a beszolgáltatási bor literszámát megszorozták 11-el /malligand fok/ és elcsztották a valóságos malligand fok érték számával. /Például 7.5/. Akkor megkapták, hogy hány liter bort kell beszolgáltatni.

Ennél a műveletnél is a gazdák egész "tudományos eljárásokat" dolgoztak ki, hogy viszonylagosan ők is jól járjanak.

F./ AZ ITALBOLTOK. The Beverage Shops.

Az italbolt értelemszerűen úgy működik, mint a vegyes bolt. Az ital megrendelés a "megrendelő könyv" alapján történik éspedig:

a bor = a SÁRVÁR-i Borforgalmi Vállalattól,

a töményebb szesz = a SZOMBATHELY-i Szeszforgalmi Vállalattól,

a szódavíz = az IKERVÁRI-i földművelőszövetkezettől,

a sör = a SOPRON-i sörgyár CELLDÖMÖLK-i kirendeltségétől.

/more/

Általános pálinkát - mint ~~már~~ említettük - a saját szeszfőzdétől szereznék be.

Nehézség csak a sörrendelésnél van, mert negyedévenként kell igényelni és nem biztos, hogy az igényelt mennyiséget meg is kapják.

Az italbolt vezetőnek a napi készpénz bevételt este be kell fizetni és csak 100 forint készpénzt tarthat az italbolt kasszájában.

A vezető hetente "tablót" szerkeszt, amelyből az árú - és pénzforgalom kivehető.

A szövetkezet vezetőségével szemben tartozik felelősséggel. Esetleges hiányokat meg kell térítenie.

RÉSZLETEIBEN: Details:

a./ A NYÓGÉR-i italbolt vezetője még nem régóta vezeti az italboltot. Elődje azelőtt a ZALAEGERSZEG-i Borforgalmi Vállalatnál volt pincér. Havonta átlagban 4-500 forinttal nem tudott elszámolni. Mindig ígérgette, hogy majd visszafizeti. De nem hogy visszafizette volna, hanem mindig többet és többet sikkasztott el. Végül is elbocsájtották. Valahol már talált állást, de nem lehet a fizetéséből 33 százalékot levonni, mert a feleség és két törvénytelen gyerek után is kell fizetnie. Így bíróság elé vitték a dolgot és valószínűleg bezárják. Igaz, hogy ezzel a szövetkezet kára nem fog megtérülni.

b./ A BEICGYERTYÁNOS-i italbolt vezetője a volt tulajdonos. Vele kapcsolatosan az az érdekesség, hogy az italboltban saját berendezését használhatja és ezért kap 50 forint bérletet havonta.

Mint a boltosok, az italboltosok is jutalékos fizetést kapnak.

G./ MÉHÉSZ SZAKCSOPORT. Bee Keepers Group.

A méhész szakcsoporthoz tulajdonképpen egyéni termelők önkéntes alakítása. A szövetkezethez való tartozás után kedvezményesen tudják beszerezni a mülépet, a pergetőt, a cukrot, stb. Kezdő méhészek deszka vágásra is kapnak engedélyt, melyből a kaputarakat megcsinálhatják.

/more/

A szakcsoporthoz 12 méhészt tartozik. Körülbelül öt-tíz méhcsaláddal dolgoznak fejenként.

Évenként szerződést kötnek a BUDAPEST-i Méhészeti Vállalatnál, hogy egy bizonyos mennyiségű mézet beszállítanak olcsóbb áron. /Ez az elmúlt évben 18 forint volt./ Ennek ellenében a Méhészeti Vállalat utján olcsóbban jutnak műléphez.

A termelt mézet leadják a szövetségnek 20-30 forintért. Attól függ, hogy milyen minőségű.

Van egy megválasztott elnökük, akinek bizonyos megállapodás szerinti tagsági díjat fizetnek be az adminisztrációs költségek fedezésére. Ez az összeg az elmúlt évben 10 forint volt egy negyedévre.

A TAGSÁG. FIZETÉSEK ÉS LEVONÁSOK. Membership, Wages and Deductions.

A NYÖGÉR-i földművesszövetségnek az elmúlt évben 534 tagja volt. Ebből 275 volt az 50 forintos részjegyes, amely így oszlott meg: NYÖGÉR: 168 fő, SÓTONY: 65 fő és BEICGYERTYÁNOS: 42 fő.

A szövetségi alkalmazottakat be lehetett jelenteni a Szakszervezeti Társadalmi Biztosítónak /SZTK/. Kivételt képeztek a felvásárlók, mert azoknak az átlag fizetése csak 300-350 forint között mozgott. A díjat levonták a fizetésből. Dolgozó parasztok, akik tagjai voltak a szövetségnek, tagjai lehettek volna szintén az SZTK-nak, ha 60 forintot fizettek volna. Erre mindegyik azt mondta: "majd bolond vagyok." Így senki se tagja.

A vezetőség fizetése a következő:

Alapfizetés:

Üzemvezető:

1020 forint

Könyvelő:

980 forint

Pénzügyi előadó:

701 forint ebből a levonások

	öregségi 3%	öreglegény 4%	békekölcsön	SZTK	ujtság	Össz:
Üzemvezető: 30.60 F.	-----		65 F.	10 F.	12 F.	117.60
Könyvelő: 29.40 F.	39.20 F.		60 F.	10 F.	15 F.	153.60
Pü. előadó: 21.30 F.	28.04 F.		20 F.	7 F.	11 F.	87.34

/more/

Ehhez, mint legújabb levonás, hozzájött a szovjet-magyar társaság tagsága. Ez egy kis piros színű könyv, a fedőlapján egy lobogó haju női alak és az elmaradhatatlan ötágú csillag. Az első kiállításért nyolc forintot kellett fizetni, aztán minden hónapban négy forintot, melyet bélyeg alakjában ragasztanak be a könyvecskebe.

PÉNZFORGALOM.

Circulation of Money.

A szövetkezeten belüli pénzforgalom a bank útján bonyolódik le. 1956 január el-el a NYÖGER-i szövetkezet csekk-száma a SÁRVAR-i banknál: 118.093.

Általában három féle főszámla van:

a 101-es számla: melyre az összes befizetések történnek,

a 601-es számla: melyre csak ritkán történhet befizetés /például felvásárlási hiány, vagy ellátmány visszafizetés/ és ezen át a bank utal át inkasso útján és

az ugynevezett "egy számla", mely a kisebb pénzforgalom lebonyolítását teszi lehetővé.

Minden áru változásról a bank is azonnal értesül és minden pénzváltozásról értesíti a pénzügyi előadót, nehogy a szövetkezet átlépje a megengedett keretet.

Az általános bizalmatlanság miatt a pénzkezelés is szörnyen komplikált és a pénzügyi előadó vagy idő előtt beleöszül, vagy pedig gondol egy merészet és nyugatra menekül.

End